Ministerie van Justitie en Veiligheid

Minister voor Rechtsbescherming

Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen
Directie Sanctie- en
Slachtofferbeleid
Integriteit en Kansspelen

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Beslisnota kamerbrief Stand van zaken VOG

Datum
14 april 2023

Ons kenmerk
4610253

1. Aanleiding

In het commissiedebat Staats- en bestuursrecht van 8 september jl. heeft u toegezegd de Kamer middels een brief te informeren over de stand van zaken aangaande de Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG). In deze brief worden tevens moties gestand gedaan omtrent het tegengaan van de onterechte veronderstelling dat veroordeelde jongeren geen VOG kunnen krijgen en omtrent een voorlichtingscampagne voor jongeren over het aanvragen en verkrijgen van een VOG. Mede ter uitvoering van deze moties is de communicatie van Justis over de VOG geëvalueerd. Dit onderzoek wordt meegezonden met de brief.

2. Geadviseerd besluit

Instemmen met verzending van bijgevoegde brief aan de Tweede Kamer.

3. Kernpunten

De onderwerpen die in deze brief aan de orde komen zijn:

- Cijfermatig overzicht van de VOG in 2022;
- Doorontwikkeling VOG-systematiek;
- Inhoudelijke wijzigingen beleidsregels voor VOG-screening;
- Verbeteren van de communicatie over de VOG;
- Betrekken van justitiële gegevens uit het buitenland bij de VOG-screening;
- Stand van zaken VOG politiegegevens.

In het bijzonder wordt uitgebreid stilgestaan bij de communicatie over de VOG en de uitkomsten van de evaluatie van de communicatie van Justis. Tevens wordt uitvoerig ingegaan op de verkenning van de mogelijkheden om vonnissen van buiten de EU/VK te betrekken bij de VOG-screening voor werken met kinderen.

4. Toelichting

Cijfermatig overzicht van de VOG in 2022

In de brief wordt allereerst cijfermatig teruggeblikt op 2022, waarbij opvalt dat het aantal aangevraagde VOG's wederom is gestegen tot ruim 1,5 miljoen, waarvan 2700 zijn geweigerd. In ongeveer 240.000 gevallen zijn VOG's ondanks aanwezigheid van justitiële gegevens afgegeven, omdat de betreffende strafrechtelijke gegevens niet relevant waren voor de rol of functie.

Directoraat-Generaal Straffen en Beschermen
Directie Sanctie- en Slachtofferbeleid
Integriteit en Kansspelen

Datum
14 april 2023

Ons kenmerk
4610253

Doorontwikkeling VOG-systematiek
In de brief wordt beschreven dat met de VOG-systematiek een zorgvuldige afweging wordt gemaakt tussen het risico voor de samenleving en het belang van de aanvrager. In de brief wordt aangegeven dat het niet wenselijk is als een Overzicht Justitiële Gegevens voor screeningsdoeleinden gebruikt wordt, zoals eerder ook door uw ambtsvoorganger aangegeven. In het verlengde hiervan wordt (anders dan eerder door uw ambtsvoorganger voorgesteld) ook niet onderzocht hoe werkgevers tegenover een 'getrapt model' staan, waarbij aangemoedigd wordt dat sollicitanten op vrijwillige basis hun justitiële verleden bespreken met de werkgever. De brief informeert tot slot over de ambitie om de VOG zo uniform mogelijk toe te passen bij vergelijkbare risico's en dat in dit kader een risicomethodiek ontwikkeld wordt.

Inhoudelijke wijzigingen beleidsregels voor VOG-screening
In de brief wordt aangegeven dat gewijzigde beleidsregels voor de VOG-screening uiterlijk in juni 2023 zullen worden gepubliceerd en ter informatie aan de kamer worden gezonden (dit laatste was door uw ambtsvoorganger aangegeven in de kamerbrief van juni 2021). Wijzigingen betreffen o.a. het codificeren van de mogelijkheid om de VOG digitaal af te geven, het aanpassen van de terugkijktermijn bij jeugdige VOG-aanvragers indien sprake is van delicten gerelateerd aan (druggerelateerde) ondermijnende criminaliteit en het verduidelijken van het kader waarbinnen maatwerk wordt geleverd aan jeugdige VOG-aanvragers bij zedendelicten. *Ter achtergrond: voorzien was om deze beleidsregels in 2022 af te ronden. Een aantal uitvoeringsvraagstukken vraagt echter om verdere uitwerking voordat de beleidsregels vastgesteld kunnen worden, in het bijzonder voor de aangepaste terugkijktermijn bij jeugdige VOG-aanvragers bij ondermijnende criminaliteit.*

Uw ambtsvoorganger heeft eerder aangegeven te onderzoeken of de terugkijktermijn van twintig jaar in het geval van zedendelicten die op minderjarige leeftijd gepleegd zijn ingeperkt zou moeten worden. In de brief wordt uiteengezet dat dit niet wenselijk is, omdat is gebleken dat ook aan het eind van deze terugkijktermijn nog zedendelicten worden gesignaleerd die van voldoende ernst zijn om een VOG te weigeren. De huidige terugkijktermijn wordt dan ook gehandhaafd. Tot slot wordt uiteengezet dat de mogelijkheid tot het aanstellen van een onafhankelijke bezwaarcommissie voor de VOG-procedure is onderzocht, zoals eerder toegezegd door uw ambtsvoorganger. Daarbij wordt geconcludeerd dat dit niet mogelijk is en ook geen toegevoegde waarde heeft.

Verbeteren van de communicatie over de VOG
In de brief wordt ingegaan op de constatering dat de VOG-procedure onvoldoende inzichtelijk is voor aanvragers en werkgevers. De brief informeert in dat kader over initiatieven teneinde de VOG transparanter en begrijpelijker te maken zoals webinars, brieven in B1-taal en proactief contact bij voornemen tot afwijzing.

De effectiviteit van het huidige communicatiebeleid van Justis richting jongeren tot 23 jaar en ex-justitiabelen van 23 jaar en ouder is geëvalueerd. De conclusies uit de evaluatie zijn herkenbaar, waarbij opvalt dat zowel jongeren, ex-justitiabelen als professionals in de strafrechtketen de misvatting hebben dat het voor mensen met justitiële antecedenten lastig of zelfs onmogelijk is om een VOG te krijgen. Op basis van deze inzichten wordt o.a. aanbevolen om meer in te zetten op communicatie over het doel en de werking van de VOG via scholen, werkgevers, hulpverleners en jobcoaches. Het is daarbij van belang om uit te

Directoraat-Generaal Straffen en Beschermen
Directie Sanctie- en Slachtofferbeleid
Integriteit en Kansspelen

Datum
14 april 2023

Ons kenmerk
4610253

leggen dat de VOG-beoordeling maatwerk betreft en dat de potentiële werkgever geen inzage krijgt in justitiële antecedenten van de aanvrager. In de brief worden deze aanbevelingen onderschreven en wordt aangegeven dat Justis deze in haar communicatiebeleid zal verwerken.

Betrekken van justitiële gegevens uit het buitenland bij de VOG-screening
Het verrijken van de VOG-screening met buitenlandse bronnen blijft een speerpunt; in de brief wordt ingegaan op projecten om de gegevensuitwisseling binnen het Koninkrijk en binnen de EU te verbeteren.

Met deze brief wordt de Kamer tevens geïnformeerd over de onderzochte routes om vonnissen van buiten de EU/VK te betrekken bij de VOG-screening voor werken met kinderen en de beoordeling van deze routes. Op basis hiervan is geconcludeerd dat er helaas onvoldoende aanknopingspunten zijn om deze te betrekken bij de VOG-screening. Wel wordt ingezet op het maken van EU-brede afspraken voor gegevensdeling met derde landen.

Stand van zaken VOG politiegegevens
Tot slot worden de eerste cijfers en bevindingen VOG politiegegevens gedeeld. Deze trad op 1 juli 2022 in werking - gedeeld. In de periode 1 juli 2022 tot en met februari 2023 zijn in totaal 5624 aanvragen voor een VOG politiegegevens gedaan. Van deze aanvragen werden twintig aanvragen geweigerd, twee op politiegegevens. In tien gevallen waren zowel relevante justitiële documentatie als relevante politiegegevens aanwezig, waarbij geweigerd is op basis van de justitiële documentatie. Zeven aanvragen zijn geweigerd op basis van justitiële documentatie, waarbij geen relevante politiegegevens aanwezig waren.

4.1 Politieke context
In het commissiedebat Staats- en bestuursrecht was (net zoals bij eerdere debatten) in het bijzonder aandacht voor het effect van de VOG op resocialisatie van jongeren, de communicatie over de VOG en voor het nieuwe instrument VOG politiegegevens. Enkele Kamerleden gaven aan dat zij voortgang verwachtten en benieuwd waren naar de toegevoegde waarde van de VOG politiegegevens. Op deze punten zijn – zoals boven uiteengezet – het afgelopen jaar stappen gezet. De eerste cijfers over de VOG politiegegevens laten zien dat in een aantal gevallen politiegegevens doorslaggevend waren voor het weigeren van een VOG.

Met deze brief worden de volgende moties gestand gedaan:
- Motie van de leden Ellemeet en Koekkoek over het tegengaan van de onterechte veronderstelling dat veroordeelde jongeren geen VOG kunnen krijgen;
- Motie van het lid Azarkan over een voorlichtingscampagne voor jongeren over het aanvragen en verkrijgen van een VOG.

Tevens doet u de toezeggingen uit het CD van 8 september 2021 gestand:
- De minister stuurt in het eerste kwartaal van 2023 een update over de VOG-screening aan de Kamer. De minister geeft daarin ook aan welke beleidsaccenten hij van zijn ambtsvoorganger volgt of niet volgt.
- De minister geeft een kwalitatieve en kwantitatieve evaluatie VOG Politiegegevens, o.a. cijfers over weigeren op basis van politiegegevens.

4.2 Afstemming
Voorliggende kamerbrief is afgestemd met DWJZ en Justis.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

N.v.t.

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Directoraat-Generaal Straffen en Beschermen
Directie Sanctie- en Slachtofferbeleid
Integriteit en Kansspelen

Datum
14 april 2023

Ons kenmerk
4610253